

Loni zaniklo téměř 14 000 firem

Podnikání v ČR loni ukončilo 13 712 firem, což je srovnatelný počet jako v roce 2021, ale o 11 % méně než v rekordním roce 2020. Nejvíce firem skončilo v oblasti správy a pronájmu nemovitostí, obchodu, služeb, stravování a výstavby budov. Každá druhá firma, která ukončila činnost, měla sídlo v Praze. Nejvíce firem, které byly vymazány z obchodního rejstříku, bylo 11–12 let starých. Informace v únoru zveřejnila poradenská společnost Dun & Bradstreet.

„Mezi lety 2012–2014 každoročně zaniklo kolem 5000 firem. Od roku 2015 došlo ke změně trendu a počet zrušených firem začal kontinuálně narůstat. Vrcholu bylo dosaženo v covidovém

roce 2020, kdy bylo z obchodního rejstříku vymazáno více než 15 000 společností. V posledních dvou letech se počet zaniklých firem drží pod hranicí 14 000,“ argumentovala analytička

Dun & Bradstreet Petra Štěpánová. „Covidový rok 2020 si připsal ještě další prvenství – na jednu zaniklou firmu vzniklo 1,76 nových. To je nejnižší podíl za více než poslední dekádu.

Nejlépe se trhu z tohoto pohledu dařilo v letech 2012–2015, kdy na jednu zaniklou připadly více než čtyři nové,“ uvedla dále Petra Štěpánová s tím, že aktuálně na jednu zaniklou vznikají dvě nové firmy. „Nicméně, pokud bychom ze statistik vyloučili roky 2019 a 2020, kdy na trhu kvůli pandemii panovaly specifické podmínky, podnikatelská základna se v posledních dvou letech

rozdělila nejvíce na posledních deset let,“ uzavřela analytička Dun & Bradstreet.

V počtu zaniklých firem má Praha výrazný náskok před ostatními regiony. Z necelých 14 000 firem, které loni zanikly, jich 53 % mělo sídlo v hlavním městě, s 10 % následuje Jihomoravský a 7 % Středočeský kraj. Z obchodního rejstříku bylo loni vymazáno nejvíce společností z oblasti pronájmu a správy nemovitostí, zprostředkování velkoobchodu, nesespecializovaného velkoobchodu, služeb, maloobchodu, stravování a výstavby budov. (tz)

Počty zaniklých firem 2012–2022

rok	počet zaniklých	počet vzniklých	počet nových firem na jednu zaniklou	podíl zaniklých firem
2012	5322	22 454	4,22	23,70 %
2013	5249	22 845	4,35	22,98 %
2014	5144	24 870	4,83	20,68 %
2015	6640	26 953	4,06	24,64 %
2016	8079	28 837	3,57	28,02 %
2017	11 517	32 187	2,79	35,78 %
2018	12 692	31 270	2,46	40,59 %
2019	15 044	29 781	1,98	50,52 %
2020	15 391	27 038	1,76	56,92 %
2021	13 808	29 613	2,14	46,63 %
2022	13 712	28 133	2,05	48,74 %

Top 10 oborů činnosti podle zániků v roce 2022

obor činnosti	počet zaniklých
Pronájem a správa vlastních nebo pronajatých nemovitostí	2196
Zprostředkování velkoobchodu a velkoobchod v zastoupení	1382
Nesespecializovaný velkoobchod	1371
Ostatní profesní, vědecké a technické činnosti	813
Maloobchod v nesespecializovaných prodejnách	484
Stravování v restauracích, u stánků a v mobilních zařízeních	482
Výstavba bytových a nebytových budov	464
Zprostředkovatelské činnosti realitních agentur	320
Demolice a příprava staveniště	285
Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1–3 živnostenského zákona	230

zdroj: Dun & Bradstreet

Drahé energie nutí hledat nové způsoby, jak ušetřit

České podniky jsou ve slepé uličce a bojují s drahými energiemi. Řada průmyslových odvětví zaznamenala kvůli nutným úsporám na spotřebě plynu pokles produkce. Byť vláda zastropovala ceny a dotacemi pomáhá podnikatelům snižovat energetickou náročnost, firmy hledají další cesty, jak kvůli vysokým nákladům na energie co nejvíce ušetřit. Stále více z nich se pak obrací na poskytovatele facility a property managementu s prosbou o návrh možných energeticky šetrnějších řešení.

Český statistický úřad zaznamenal k loňskému listopadu meziroční nárůst průmyslové produkce o 3,1 % a hodnota nových zakázek se zvýšila dokonce o 9,8 %. V kontrastu s těmito daty jsou ale energeticky náročná odvětví – výroba ostatních nekovových minerálních výrobků, zejména ve sklářském průmyslu a výrobě stavebních hmot, u kterých se prohloubil pokles. Právě v průmyslovém sektoru se každoročně spotřebuje nejvíce plynu. Z hrubé domácí spotřeby zemního plynu se spotřebuje 28,3 % v sektoru průmyslu, 25,0 % v domácnostech, 23,5 % na výrobu

elektřiny a tepla a 16,3 % v komerčním a veřejném sektoru. Zbývající zemní plyn je spotřebován v sektorech dopravy, zemědělství a lesnictví a rybolovu.

Zejména firmy s velkými halami a rozlehlými logistickými centry jsou kvůli drahým energiím nuceny výrazně šetřit. V podnicích však často sami neví, kde všude lze uspořit, proto se čím dál častěji obracují na odborníky z oblasti správy budov. Specialisté na řízení podpůrných procesů ve společnostech ze zkušenosti vědí, jak posbírat a využít veškerá potřebná data. Shromáždí informace o tocích energie v reálném čase a porovnávají je s ukazateli z minulosti. Výsledná analýza je zásadní a určující pro další postup. „V posledních měsících zaznamenáváme ze strany českých podniků zvýšenou poptávku po našich službách, především pak po návrhu a uvedení energeticky šetrnějších provozních řešení. Například pomocí termokamer monitorujeme tepelné ztráty budovy, a následně navrhneme vhodná opatření. Abychom měli co nejrelevantnější data, k měření a analýze používáme nejmodernější systémy a technologie,“ uvedl Václav Bartoš, jednatel společnosti B2 Assets, která působí na poli facility a property managementu.

Nejde přitom pouze o plyn či elektřinu. Firmy mohou výrazně ušetřit třeba tím, že nebudou plýtvat vodou. Názorným příkladem je vracení vody do systému tzv. stabilního hasičkého zařízení (SHZ). Moderní průmyslové a logistické haly jsou vybaveny hasičkým systémem zakončeným tzv. sprinklerovými hlaviciemi. Z velké nádrže se pomocí čerpadel dostává voda do těchto hlav, ty ji pak v případě požáru rozstříkují.

SHZ je ve firmách jedním z nejkritičtějších systémů, proto podléhá speciálnímu kontrolnímu režimu. „Kontroly mimo jiné zahrnují i týdenní testy funkčnosti čerpadel. Vždy alespoň na 30 minut dojde k jejich aktivaci, chrlí vodu z nádrže, aby se prokázalo, že jsou funkční a disponují dostatečným tlakem,“ vysvětlil Václav Bartoš. Ještě donedávna vodu z testovacího provozu firmy nechávaly odtéct do odpadu, ale společnost B2 Assets navrhla opětovné navrácení vody zpět do nádrže SHZ, přirozeně se zachováním všech bezpečnostních standardů. Při použití hlavního a záložního čerpadla s týdenní spotřebou zhruba 18 kubíků vody to v prvním průmyslovém areálu, kde bylo opatření zavedeno, znamená úsporu cca 936 kubíků vody za rok.

Úsporných opatření vedoucích ke snížení energetické náročnosti je celá řada. Asi nejjednodušší a neefektivnější z nich je v případě průmyslových hal (vyjma kanceláří) snižování teploty až na 12 °C. U starších objektů, pokud chybí, pomůže omezit spotřebu energie zavedení systému řízení MaR (měření a regulace). Dalším jednoduchým opatřením je pak výměna osvětlení vyšší energetické třídy za úspornou led verzi. „Firmy mohou využít také chytré softwarové řešení zabezpečujícího nepřekročení nasmlouvaného maximálního odběru pro plyn a elektrickou energii. Úspora je značná, jelikož právě překročení jsou výrazně penalizována,“ podotkl Václav Bartoš.

Aby byly dopady energetické krize na český průmysl co nejmírnější, rozhodla se s výrazným zdražením energií pomoci i vláda. Ministerstvo průmyslu a obchodu vypalo Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK). Pro malé, střední a velké podniky je ve výzvě připraveno celkem deset miliard korun. Žádosti o podporu mohou podávat od 1. září 2022 do 30. listopadu 2023. Jeden subjekt může získat od 500 000 až do 200 milionů korun. (tz)

Hospody a restaurace krachují, kromě inflace i kvůli školním jídelnám

Hospodští, restauratéri a vůbec všichni podnikatelé v gastronomii to schytávají zleva i zprava. Někteří už byli nuceni své provozovny zavřít, další bojují o holé přežití. Ničí je inflace, jakou nikdo z nás nepamatuje, ta však podle ekonomů brzy klesne. Doplácejí ale také na nekalou konkurenci, která bují se souhlasem státu, dokonce s jeho otevřenou podporou.

„Z ankety mezi seniory ve věku 70 a více let, kterou před časem uskutečnila agentura IPSOS pro Asociaci malých a středních podniků a živnostníků ČR vyplývá, že téměř čtvrtina seniorů využívá cenově zvýhodněných obědů, přičemž téměř polovina z nich se stravuje ve školních jídelnách,“ sdělil předseda představenstva AMSP ČR Josef Jaroš. Propracovaný systém čítající více než 8000 školních jídelen řadí Českou republiku na přední pozici v Evropě. Stát, kraj či obec – tedy zřizovatel – jim poskytuje cílenou podporu, bez níž by nemohly fungovat. Díky

tomu dokážou i v dnešní době nabídnout obědové menu za 80 korun. Do té se ale nepromítají reálné náklady.

Školním jídelnám totiž zřizovatel uhradí všechny mzdové náklady, stejně jako náklady na pořízení technologického vybavení. Stejně tak neplatí například daň z nemovitosti.

To vše by bylo naprosto v pořádku, pokud by tyto dotace šly jen do kvalitního stravování dětí. Ty si samy oběd neuvaří, ani si na něj nezajdou do restaurace. Tam, kde školní jídelny „najely“ na tento druh „vedlejší hospodářské činnosti“, ale možná brzy ani žádné restaurace nezbydou. „Je to prý z důvodu, aby naši důchodci měli levnější obědy. Je to však pouze alibistické tvrzení, protože to platíme všichni, a hlavně tyto služby mohou využívat a využívají i další občané a firmy,“ upozornil nedávno v dopise adresovaném AMSP ČR naštvaný podnikatel z malého třítisícového městečka. Zároveň prosil o to, aby se jeho jméno neobjevilo v médiích.

Ani právním normám takové počínání neodporuje. Podle školského zákona se v zaříze-

ních školního stravování uskutečňuje školní stravování dětí, žáků a studentů v době jejich pobytu ve škole a ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči. Zařízení školního stravování mohou podle školského zákona zajišťovat také stravování zaměstnanců škol a školských zařízení a stravovací služby i pro další osoby, a to za úplaty.

Podle AMSP ČR jde každopádně o problém, který nabírá větších rozměrů. Školní jídelny mají sloužit pouze pro žáky a zaměstnance školy. Jejich dotování a cílená podpora dává smysl do momentu, pokud se z toho nestane komerční aktivita, která poškozují nedotované restaurace. Nelze míchat dohromady sociální a komerční služby. Běžný člověk z ulice taky nemůže volně přijít do školy a připojit se třeba k běžné výuce angličtiny, i když by to řada z nich určitě využila a zaplatila.

„Navíc nejde pouze o problém nekalé konkurence, ale i o záležitost hygienickou nebo bezpečnostní. Fungování školních jídelen by vůbec

nemělo být založeno na trvalém kontaktu s náhodnými zákazníky z ulice. Nejde jen o to, že se ve škole automaticky předpokládají určité hygienické normy, které komerčním využitím prostor mohou být zasaženy, ale jde i o elementární bezpečnost dětí, která může být běžnými návštěvníky ohrožena,“ upozornila členka představenstva a generální ředitelka AMSP ČR Eva Svobodová. I proto se dotýčný podnikatel z malého městečka obrátil na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS), aby získal jasné stanovisko, zda je z pohledu státu vše v pořádku.

ÚOHS na závěr obsáhlého dopisu, ve kterém na podnět odpověděl, konstatoval, že „...na základě aktuálně dostupných informací a podkladů nemá žádné indicie, které by ho mohly dovést k přesvědčivému závěru, že provozování školních jídelen dle školského zákona a příslušné vyhlášky jakýmkoliv způsobem představuje porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže.“ Až tedy najdete na dveřích vaší oblíbené hospůdky nápis Zavřeno, zkrachovali jsme, nerozčílujte se. Podle státu je to tak v pořádku. (tz)